

Оцінка механізму фінансування енергозберігаючого проекту

Лялюк О. Г., к.т.н., доцент

Ратушняк О. Г., к.т.н., доцент

Вінницький національний технічний університет

На сьогодні в Україні діє понад 20 програм від різних МФО, донорів та банків направлених на фінансування енергоефективності. З необхідних інвестицій у енергоефективність в Україні є лише приблизно 2%.

Потреба у фінансуванні ¹:

- енергомодернізації житлових і громадських будівель – 51 млрд. \$;
- підприємств теплопостачання – 51 млрд. \$.

Україна, ЄС, Німеччина та IFC (Міжнародна фінансова корпорація) році підписали угоду про створення Фонду по енергозбереженню на основі міжнародної донорської допомоги в розмірі 15 млрд. грн., ця підтримка буде здійснюватися при умові і дотриманні директиви європейського парламенту та ради 2010/31/ЄС статті 4. За перші дні роботи програми у 2018 році населення та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) залучили 270 кредитів на суму 23 млн. грн. Станом на 2017 видано понад 230000 кредитів на енергозберігаючі проекти на суму 4,3 млрд. грн., у т.ч. ОСББ/ЖБК – 1150 на суму 190 млн. грн., Вінницька область – 1,59 млн. грн.²

В 2018 році Вінницька обласна рада виділили 3,5 млн. грн. на фінансування 8 % річних за «теплыми» кредитами, які залучають фізичні особи та ОСББ. На сьогодні «Ощадбанк», «Укргазбанк», «Приватбанк»,

¹ Механізми фінансування заходів енергоефективності в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zgytlo.in.ua>

² Лялюк О. Г. Проблеми створення енергоефективних проектів в багатоквартирних будинках / Лялюк О. Г., Панкевич В. В. // Тези міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України», м. Вінниця, 5.10.2017 - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/>

«Укресімбанк» здійснюють кредитування ОСББ³. Програмою «теплі кредити» в м. Вінниця від держбанків скористались 3 ОСББ(минулого року 12).

Для отримання компенсації (40% - 50% загальної вартості проекту) від Фонду ОСББ має здійснити заходи: провести енергоаудит; розробити проєктно-кошторисну документацію; здійснювати авторський і технічний нагляд; забезпечення висновку про економію.

Джерелами фінансування заходів з підвищення енергоефективності будинку є: власні кошти співвласників, що накопичуються в цільовому порядку; кошти енергосервісних компаній (ЕСКО); фінансова підтримка з державного бюджету – відшкодування від 40% до 70% суми кредиту на закупівлю енергоефективних матеріалів; кредитні кошти банківських установ; фінансова підтримка з місцевого бюджету.

Вибір фінансового механізму залежить від: кошторисної вартості проекту та строків окупності; рівня платоспроможності співвласників; умов залучення позикових коштів від банківських установ, приватних інвесторів; умов надання міжнародних донорських грантових підтримок. Обирається варіант з мінімальним грошовим навантаженням на співвласника і мінімальним строком окупності.

Тільки при всіх варіантах, запропонованих місцевим і державними програмами, не передбачені заходи підтримки людей з мінімальною пенсією і доходами (1500 грн.), для яких строк окупності проекту при існуючих надходженнях перевищує строк життя людини. Для типового будинку частка таких мешканців становить 20%. Для них повинна бути передбачена програма підтримки: контроль в податковій їх грошових надходжень і в разі їх сплати неспроможності - повне відшкодування усіх фінансових витрат.

Для ОСББ джерелами формування спеціальних фондів є: щомісячні внески співвласників; одноразові цільові внески співвласників; добровільні грошові внески фізичних та юридичних осіб, цільове фінансування за рахунок

³ Лялюк О. Г. Шляхи забезпечення зростання фінансування інновацій в будівництво / Лялюк О. Г., Лялюк А. О. // Тези міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України», м. Вінниця, 5.10.2017 - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/>.

місцевих бюджетів; цільові внески інших юридичних осіб; кошти, одержані об'єднаннями у результаті здачі в оренду допоміжних приміщень; інші не заборонені законодавством джерела фінансування. ЕСКО пропонують енергетичні послуги на весь життєвий цикл проекту. Їх послуги оплачуються замовником за рахунок економії енергоресурсів. Наприклад, якщо строк окупності проекту становить 5 років, то на протязі даного періоду замовник буде жити в комфортних температурних умовах і сплачувати таку ж суму комунальних послуг за енергоресурси, що і до початку проекту.

Чинники, що впливають на вибір фінансового механізму: фінансові показники енергозберігаючого проекту та строки його виконання; рівень платоспроможності співвласників багатоквартирного будинку; умови залучення позикових коштів від банківських установ або приватних інвесторів тощо; наявність відповідних державних або місцевих програм підтримки енергоефективних заходів та умови спів фінансування за ними; умови надання міжнародними донорськими організаціями грантової підтримки енергоефективних проектів.

Розроблена класифікація факторів, що впливають на прийняття організаційно-економічних рішень при виборі фінансового механізму енергозберігаючого проекту.

Фактори впливу відповідають етапам життєвого циклу енергозберігаючого проекту і регламентованим параметрами, зафіксованим в діючих нормативах. На основі класифікованих факторів розроблена методика, яка враховує кількісні і якісні показники за допомогою яких можна оцінити організаційно-економічні рішення та вибрати фінансовий механізму енергозберігаючого проекту. Методика заснована на використанні теорії нечітких множин і дає можливість приймати оптимальні рішення по оцінці проекту, який здійснюється при підтримці держави з урахуванням кількісних та якісних параметрів за результатами віртуального експерименту.